

ETKİN VE VERİMLİ BİR YARGI İÇİN YARGI MENSUPLARININ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

SYMPOSIUM ON "TRAINING OF MEMBERS OF THE JUDICIARY
FOR EFFICIENT AND EFFECTIVE JUSTICE"
23-25 OCTOBER / EKİM 2013 - ELA QUALITY HOTEL, ANTALYA - TURKEY

ETKİN VE VERİMLİ BİR YARGI İÇİN YARGI MENSUPLARININ EĞİTİMİ KONULU ULUSLARASI SEMPOZYUMU

23-25 EKİM 2013 ANTALYA, TÜRKİYE

BİLDİRGE

I) TEMEL HUKUK EĞİTİMİ

- 1) Üniversite öncesi eğitimde bireylerin demokrasi kavramı, temel hak ve özgürlükler ve hukukun temel prensiplerini içeren hukuk bilgisi ve kültürünü edindirmeyi amaçlayan yeterli bir eğitim alması sağlanmalıdır.
- 2) Hukuk Fakültesi eğitiminin daha etkin ve verimli olabilmesi için öğrenci başına düşen öğretim elemanı sayısının artırılması, öğrenci kontenjanlarının buna göre belirlenmesi ve fakültelerin gerekli altyapı ve teknik donanımına sahip olması temin edilmelidir.
- 3) Hukuk eğitiminin verilmesinde klasik kaynak ve metotların yanı sıra teknoloji kullanımına dayalı materyaller ile eleştirel ve analitik sorun çözme tekniklerinin kullanılması teşvik edilmelidir. Her şeyi öğretmeyi hedefleyen bir anlayış yerine öğrencinin tercihlerini de dikkate alacak şekilde analitik düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bir eğitim felsefesi benimsenmelidir.
- 4) Hukuk Fakültelerindeki teorik ve pratik eğitim dengesi sağlıklı bir şekilde kurgulanmalı, bir taraftan hukukun temel ilkeleri ve teorisi öğretilirken diğer taraftan temel hukuk becerilerini kazandırmaya yönelik pratik çalışmalara ağırlık verilmeli ve bu kapsamda kurgusal duruşma, hukuk kliniği ve kısa stajlar gibi sorun çözme becerisini geliştirecek metotlara ağırlık verilmelidir.
- 5) Hukuk Fakülteleri ile yargı kurumları arasındaki iletişim ve karşılıklı geçişgenlik geliştirilmeli, bu kapsamda hâkim ve savcılarının görevlerini aksatmayacak şekilde uygulamalı hukuk eğitimine destek vermelerine ve öğretim üyelerinin de belirli koşullar altında yargı kurumlarında çalışabilmelerine imkân sağlanmalıdır.
- 6) Hukuk müfredatının belirlenmesinde üniversite özerkliği göz önünde bulundurularak, üniversitelerin belirli temel dersler dışında uzmanlığa yönelik ders ve programlar açabilmeleri teşvik edilmeli ve hukuk müfredatında hukuk metodolojisi, hukuk sosyolojisi ve hukuk felsefesi gibi temel hukuk bilimlerine ilişkin konulara yer verilmesi temin edilmelidir.

7) Hukuk fakülteler ile yargı organları arasındaki iletişimin geliştirilmesi, karşılıklı bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılması için kurumların işbirliği içerisinde hukuk kurultayı, hukuk eğitimi gibi ortak faaliyetler yapması teşvik edilmelidir.

8) Hukuk Fakülteleri için öğretim elemanı yetiştirme programlarına öncelik verilmelidir. Bu amaçla üniversitelerin ortak doktora programı açabilmelerine ve spesifik alanlarda doktora programları düzenleyebilmelerine imkan tanınmalı ayrıca üniversitelerin yurtdışı öğretim elemanı yetiştirme programları da teşvik edilmelidir.

MESLEK ÖNCESİ EĞİTİM

9) Hâkim ve savcı adaylarının seçiminde genel hukuk bilgisinin yanı sıra muhakeme kabiliyeti, dengeli karakter, geniş bakış açısı, entelektüel birikim ve benzeri özelliklere sahip olmaları aranmalı, psikolojik test seçim sürecinin bir parçası haline getirilmeli, adayların hem sözlü hem de yazılı ifade kabiliyetleri ölçülmelidir.

10) Meslek öncesi eğitimden sorumlu olan kurumlar arasındaki koordinasyon etkin bir şekilde sağlanmalıdır. Bu bağlamda yüksek yargı kurulları, yargı eğitim kurumları, mahkemeler ve savcılıklar ve üniversiteler gibi aktörler arasındaki iletişim ve işbirliği en üst seviyeye çıkartılmalıdır.

11) Meslek öncesi eğitim müfredatı genel teorik derslerden ziyade uygulamaya dönük programlara yoğunlaşmalıdır. Bu bağlamda, eğitim müfredatı adayların bireysel becerilerini, analitik düşünme ve sorun çözme yetilerini geliştirmeyi hedefleyen eğitim metot ve araçlarını içermelidir.

12) Meslek öncesi eğitimin her bir aşamasında uluslararası hukukun evrensel ilkeleri ile temel insan hakları hukuku prensiplerini göz önünde bulunduran bir eğitim müfredatı ve felsefesinin uygulanması sağlanmalıdır.

13) Meslek öncesi eğitim süreleri adayların mesleğe tam donanımlı olarak başlamalarını sağlayacak bir şekilde ve sürede planlanmalı ve aşamalı olarak meslek içi eğitim sürelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

14) Tüm hukuk mesleklerine (hâkim, savcı, avukat, noter vb.) girişte ortak bir minimum standart oluşturacak temel bir hukuk sınavı yapılmalı, her bir meslek grubunun kendi ihtiyaçlarına yönelik ikinci bir sınav yapabilmesine de olanak sağlanmalıdır.

15) Avukatlık mesleğinden hâkimlik ve savcılık mesleğine geçişe ilişkin kurallar istisnai ve ayrıcalıklı bir uygulama olmaktan çıkarılarak belirli bir mesleki deneyime bağlı genel bir uygulama haline getirilmelidir. Bu kapsamda, avukatlık mesleğine geçiş ile hâkimlik ve savcılık mesleğine geçişe ilişkin kurallarda paralellik sağlanmak suretiyle değişik kaynaklar arasındaki nitelik farklılıkları en aza indirilmelidir.

16) Staj süresince öğretim elemanı olarak görevlendirilecek kişilerin gerekli eğitim formasyonuna sahip olmaları ve oryantasyon görmeleri sağlanmalı ve öğretim elemanı havuzunun çeşitlendirilmesi ve kuvvetlendirilmesi teşvik edilmelidir.

MESLEK İÇİ EĞİTİM

17) Meslek içi eğitim ihtiyaç analizlerinin yapılması ve eğitimlerin planlanması sürecinde gerek yargı hizmetini sunan gerekse yargı hizmetinden yararlanan kesimlerin görüşleri alınmalı ve ilgili kurumların, hâkim ve savcılarının, üniversitelerin, eğitim uzmanlarının ve avukatların sürece aktif bir şekilde katılımı sağlanmalıdır. Söz konusu süreçlerde uluslararası sözleşmeler ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi uluslararası kurum ve kuruluşların çalışmaları ve kararları ile şekillenen insan hakları hukuku ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır.

18) Yargısal görev ve hizmetlerin herhangi bir aksaklık ve gecikmeye neden olmadan sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için, meslek içi eğitim planları, eğitim tarihleri ve katılımcılar makul bir süre öncesinden kesinleştirilmelidir. Meslek içi eğitime katılacakların belirlenmesinde bireysel talepler, objektif ihtiyaçlar, yargısal hizmetin gerekleri ile kaynakların etkin kullanımı ve adalet ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır.

19) Hâkim ve savcılarının görevlerini aksatmayacak şekilde hukuk eğitiminde aktif rol almalarının hukuk eğitimine sağlayacağı katkı göz önünde bulundurularak, eğer varsa bu konudaki yasal engeller kaldırılmalıdır.

20) Meslek içi eğitimin bir zorunluluk olarak öngörülmesinin yargı bağımsızlığını zedeleyeceğine ilişkin bazı görüşler olmasına rağmen, meslek içi eğitime tabii tutulmanın yargı bağımsızlığını zedelemeyeceği, aksine gerekli mesleki bilgi ve donanıma sahip olmanın yargı bağımsızlığını güçlendireceği göz önüne alınmalıdır.

21) Yüksek mahkemeler ve mensuplarının meslek içi eğitim sürecinde aktif olarak yer almaları sağlanmalı ve ayrıca yüksek yargı mensuplarının yalnızca eğitici olarak değil meslek içi eğitimin yararlanıcısı olarak da bu süreçte bulunmaları temin edilmelidir.

22) Belirli bir plan dâhilinde, fırsat eşitliği, bütçe imkânları ve iş yükü gibi hususlar da dikkate alınmak kaydıyla, yargı mensuplarına ülke içinde ve dışında akademik çalışma yapma olanağı tanınmalıdır. Bu çalışmalar hâkim ve savcılarının terfi, atama, tayin ve mesleki kariyerlerinde dikkate alınmalıdır.

23) Meslek içi eğitim materyaller basılı ve dijital olarak hazırlanmalı ve çevrimiçi olarak meslek mensuplarının kullanımına sunulmalıdır. Bu kapsamda uzaktan eğitim metotlarının meslek içi eğitimde daha kapsamlı ve etkin bir şekilde kullanımını teşvik edici düzenlemeler yapılmalıdır. Bu konuda uluslararası kurum ve kuruluşların birikim ve çalışmalarından yararlanılmalıdır (Avrupa Konseyi HELP Programı gibi).

24) Meslek içi eğitimin kalitesi ve verimliliğinin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve denetlenmesinin hangi kurum tarafından, nasıl ve ne tür metotlar kullanılarak yapılacağına ilişkin düzenleyici kurallar öngörülmelidir. Eğitim döngüsünü bütünsel olarak ele alan planlama, programlama, uygulama, takip, geri dönüşüm ve güncellemeden sorumlu bir birimin oluşturulması hayati önemi sahiptir.

25) Hâkim ve savcılarının almış oldukları meslek içi eğitimlerin gerek terfilerinde gerekse de kendileri ile ilgili yapılacak yetki ve görevlendirmelerde dikkate alınması sağlanmalı ve buna yönelik olarak hâkim ve savcılarının almış oldukları tüm eğitimleri sağlıklı bir şekilde kayıt altına alıp veri olarak sunan bir mekanizma kurulmalıdır.